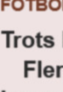
Allsvenskan i fotboll

Klubbarnas fiasko – flera har noll avstängda

Sportbladet avslöjar: polisen kritisk mot svensk fotboll

Av: Kristoffer Bergström

PUBLICERAD: I DAG 06.13 | UPPDATERAD: MINDRE ÄN 3 TIM SEDAN

FOTBOLL

**Trots löften om krafttag har flera storklubbar inte en enda person avstängd.
Flera poliser vittnar om ett kraftigt missnöje över hur flata de allsvenska lagen är mot sina mest problematiska supportrar.
– Det är skrattretande, säger en polis som vill vara anonym.**

Hösten 2021 slöt polisen och de allsvenska fotbollsklubbarna fred.
I två år hade ordningsmakten försökt stävja oroligheter på svenska fotbollsläktare med sin så kallade villkorstrappa, som öppnade för kollektiv bestraffning. Om tio åskådare misskötte sig kunde tusen färre få se nästa match.
Men 2021 enades parterna om att rikta in sig på enskilda förövare i stället. Gemensamt skulle de identifiera och porta besökare som utgjorde fara för sig själva eller någon annan i publiken. Föreningarna lovade att göra allt i sin makt för att få bort problematiska personer från sina läktare.
Exkluderingen skulle ske på två sätt: antingen beslutar åklagare om tillträdesförbud, eller så stänger klubben på eget bevåg av den som misskött sig.

”Såhär klubbarna kan visa allvar”

Två år efter det nya vägvalet har Sportbladet sammanställt hur strategin fungerat.
Vi har funnit en påtaglig ökning av tillträdesförbud. Före pandemin förbjöd åklagare årligen ungefär 50 supportrar att gå på fotboll, men i dag är 100 personer avstängda och ytterligare 100 står under utredning, så det kan röra sig om en fyrdubbling av antalet tillträdesförbud.
Det går trögare med den andra sortens exkludering, trots att den juridiska vägen är kortare.

Foto: JESPER ZERMAN / BILDBYRÅN

FAKTA

Tillträdesförbud eller arrangörsavstängning?

Tillträdesförbud: bestäms av åklagare, men både polis och arrangör (klubbar) kan anmäla personer över 15 år som löper risk att begå brott som kan störa ordningen eller äventyra säkerheten på ett arrangemang. Avstängningen gäller samtliga inhägnade idrottsanläggningar i Sverige när det på platsen anordnas matcher i allsvenskan, superettan, svenska cupen och på landskamper i Sverige. Maxlängden är tre år. Att trotsa förbudet och gå på match är straffbart.

Arrangörsavstängning: delas ut av klubbarna och behöver inte grunda sig i ett brott utan kan vara en ren ordningsstörning. Formellt är en arrangörsavstängning en bestraffning medan tillträdesförbud ses som ett preventivt beslut om personen misstänkts kunna begå nya ordningsstörningar. Att bryta mot en arrangörsavstängning är inte olagligt, men klubben kan välja att förlänga perioden om det sker.

STÄNG

När de allsvenska klubbarna uppger hur många personer de för tillfället har arrangörsavstängda så blir totalsiffran inte i närheten av de 200 som antingen har eller utreds för tillträdesförbud.
AIK har sex, Hammarby nio och Djurgården tretton personer portade.
Sirius och Degerfors har en vardera.
För Malmö FF, IFK Norrköping, Elfsborg och IFK Göteborg är siffran noll.
Totalt: 38.
– Ett skämt. Inget mindre än ett skämt. Antingen vågar de inte eller så är de lata, för det är klart att de känner till fler som borde stängas av, säger en polis som ber att få vara anonym.
Sportbladet har pratat med flera poliser som i olika roller är knutna till idrottsfrågor och den samlade bilden är att svensk fotboll borde ha betydligt fler arrangörsavstängningar än tillträdesförbud.
– Det är självklart. Om klubbarna var så kritiska mot villkorstrappan är det såhär de kan visa att de själva kan bidra till att hantera säkerheten, säger en annan polis.

FAKTA

Alla avstängningar – klubb för klubb

AIK: 6

Henrik Koch, säkerhetschef: Jag vet att polisen tycker och vill att vi ska stänga av fler. Men vi har ett dilemma och det är utredningsbiten. De sitter på filmmaterialet och den polisiära utredningen. Vi behöver lika mycket bevis och trovärdighet som de för att kunna stänga av personer.

Brommapojkarna: 0

Philip Kämpe, arrangemangsansvarig: Vi vill ha möjlighet att neka tillträde för personer som beter sig olämpligt. Men hittills har det inte varit någon i år.

Degerfors: 1

Timmie Falk, presschef: Vi hade ett fall av sexuellt ofredande som gav arrangörsavstängning.

Djurgården: 13

Mats Jonsson, säkerhetschef: Polisen har ingen insikt i hur vi som klubbar arbetar med verktyget, utöver den statistiska delen som delas på varje förmöte inför matcherna. Så tyckandet att vi borde arbeta med verktyget mer tar jag rätt så lätt på.

Elfsborg: 0

Johannes Sandberg, kommunikationschef: I alla säkerhetsfrågor runt våra arrangemang har vi ett bra samarbete och en nära dialog med polisen.

IFK Göteborg: 0

Mike Sahlénius, säkerhetschef: Det ser nog olika ut bland klubbarna hur mycket arbete och samarbete man lägger ner tillsammans med polisen, IFK Göteborg och Polismyndigheten jobbar tätt, målfixerat och prestigelöst tillsammans.

Halmstad: 0

Peter Åberg, evenemangsansvarig: Lagen får träda i kraft och döma de som bryter mot den. Vi kan stänga av supportrar, men inte de som bråkar på stan efter våra matcher.

Hammarby: 9

Göran Rickmer, säkerhetsansvarig: Det var sju förra matchen, nio nu, så det förändras lite. Dessutom finns det massa minderåriga som inte får gå på fotboll, där vi har samverkan med föräldrarna även om inget är officiellt.

Häcken: 3

Malin Fahlén, vice klubbchef: Vi försöker nyttja det verktyget på ett effektivt sätt och har en pågående dialog med supporterpolisen om hur vi kan göra det bättre, då vi som förening varit förskonade från stök i samband med våra matcher men där vi ser en negativ utveckling som vi på alla sätt vi kan vill bromsa. Då krävs en god samverkan med bland annat polisen i dessa frågor. Sedan finns det en svårighet för oss som klubb att agera på ett rättssäkert sätt – finns det inte underlag för tillträdesförbud, finns det ofta en problematik med bevisning även för att utfärda en arrangemangsavstängning.

Kalmar: 5

Björn Andersson, säkerhetsansvarig: Vi har också sex tillträdesförbud.

Malmö: 0

Peter Narbe, säkerhetschef: Vi tycker det är rimligt att Malmö FF ska arbeta med arrangörsavstängningar.

Mjällby: 0

Patrik Olsson, säkerhetsansvarig: Jag tycker att hela systemet är bra.

IFK Norrköping: 0

Erik Johansson, kommunikationsansvarig: Det finns en poäng med att anordnaren kan stänga av personer som missköter sig. Men vi är en inte en rättsvårdande myndighet. Vi har inte tillgång till en myndighets resurser, juridiska möjligheter eller befogenheter.

Sirius: 1

Linus Wallén, evenemangsansvarig: I Uppsala har vi ett bra samarbete med polisen där vi arbetar tillsammans för att få bort ordningsstörningar. Vi som klubb tar ansvar i den mån som är möjlig, det vill säga när det finns tillräckligt med bevisning.

Värnamo: 0

Joel Wallin, säkerhetschef: Jag anser att polisen bör vara ett bollplank till föreningar för hur de ska utnyttja arrangörsavstängningar. Man kan till exempel hjälpa oss att identifiera personerna och ge råd om vilka typer av ordningsstörningar som bör ge en arrangörsavstängning.

Totalt: 38

Siffran visar vad klubbarna själva uppger. De har svarat under perioden 22–31 maj.

STÄNG

Flera poliser uttrycker, oberoende av varandra, att klubbarna är för flata mot problematiska supportrar och att arrangörsavstängningar är det skarpaste verktyget för att bli av med stöket.
Per Engström går inte riktigt lika långt. Han är sektionschef på polisens nationella operativa avdelning (Noa) och ansvarig för idrottsfrågor.
– Vi ser gärna att man tar större ansvar som arrangör, säger Engström.

”Ett kvitto på okunskap”

Vill du se fler och längre arrangörsavstängningar?
– Vi ser gärna synergier, att klubbarna också stänger av. För de bestämmer själva och har lite lättare krav: en person behöver inte utgöra fara för sig själv eller andra utan kan ha gjort andra ordningsstörningar. Så jag ser gärna att klubbarna bidrar till exkludering, för vi hinner inte exkludera alla – fast vi jobbar frenetiskt.
Men att ropa efter hårdare tag från klubbarna är poänglöst, anser den säkerhetspersonal som Sportbladet pratat med. Samarbetet med polisen har stärkts efter att villkorstrappan revs, menar de, men därmed inte sagt att fotbollen kan matcha åklagarnas siffror över portade personer.
– Jag tar rätt lätt på det tyckandet, om jag ska vara ärlig. Det är ett kvitto på en okunskap i så fall hur det arbetas med detta, säger Djurgårdens evenemangsansvarige Mats Jonsson.
– Klart att vi kan och ska ta ett ansvar. Men vi som förening jobbar redan sida vid sida med polisen, så denna diskussion har blivit mer politisk än ett faktiskt effektivt system, säger IFK Göteborgs Mike Sahlénius.
– Vi har haft några case där folk stökat på stan efter match och polisen vill att vi stänger av dem. Det tycker inte vi är rimligt. Det skulle bli en neverending story om man gav sig in i det, säger Halmstad BK:s Peter Åberg.

”Då hade det varit värre”

Hammarbys Göran Rickmer håller inte med om att klubbar skulle ha lättare än åklagare att stänga av åskådare. Han pekar på flera brister i jämförelsen mellan uppåt 200 tillträdesförbud och 38 arrangörsavstängningar.
För det första bidrar klubbarna till att polisen får rätt information som sedan går vidare till åklagarna. Så föreningarna har del i båda sorternas exkluderingar. För det andra vill klubbarna ha ett rättssäkert system, men det är svårt när de varken får avkräva en besökare legitimation eller granska videoövervakning i efterhand.
– Vi klubbar är blinda, så uppåt 40 avstängda i allsvenskan är bra, säger Rickmer.
Tror du att den nya exkluderingsstrategin är lösningen på svensk fotbolls ordningsstörningar?
– Absolut. Det kommer vara en uppförsbacke först, det finns massor av barnsjukdomar man behöver lösa för att det ska bli effektivt. Men utan exkluderingsstrategin så hade läget varit värre. Det här är inte ultimat men det bästa alternativet.

Anna Engelbert.
Foto: Polisen

POLISEN: ”DET FÅR ARRANGÖREN SVARA PÅ”

Anna Engelbert är pressekreterare på Nationellt mediecenter och insatt i polisens idrottsfrågor. Hon vill inte svara rakt av på Sportbladets fråga om ”[polisen] tycker att de [klubbarna] tar sitt ansvar med att exkludera?”, men betonar i ett mejl att det primärt är klubbens ansvar att hålla ordning på sina arrangemang.

”Precis som i övriga samhället är det den som arrangerar en offentlig tillställning ansvarar för att upprätthålla ordning och säkerhet för alla besökare. Polisens uppdrag är att ingripa vid ordningsstörningar och brott vid offentliga tillställningar men det sker först när arrangörens egna resurser inte är tillräckliga.

Polisen är, tillsammans med fotbollsklubbarna, överens om exkluderingsstrategin och syftet är att förbättra säkerheten och öka tryggheten för publiken. Grunden är att den enskilda som inte kan uppföra sig på ett idrottsevenemang ska få ett tillträdesförbud eller arrangörsavstängning och inte släppas in. Vilka aktiviteter en arrangör behöver vidta, för att identifiera och kunna stänga av personer, är en fråga som arrangören får svara på”, skriver Engelbert.

STÄNG

Vad tycker du om klimatet runt allsvenska fotbollsmatcher? Dela med dig av din åsikt här!